

Verdwenen schepen opnieuw gebouwd

De machtige palingaak in Heeg, waarmee eeuwenlang per tocht 20.000 pond levende paling van Fryslân naar Londen werd gezeild, de stoere Wierumer Aek in Paesens-Moddergat, waarmee generaties vissers boven de Waddeneilanden op visvangst gingen en het elegante houten skûtsje Aabelina in Earnewâld, dat haar diensten bewees voor het transport op de Friese binnenwateren: drie verdwenen sloopstypen die opnieuw door enthousiaste houtbouwers tot leven worden gebracht. Drie oer-Friese projecten verenigd in 'De Driewerf'. Hoe staat het met de voortgang van de bouw?

Er is stevig doorgewerkt aan de palingaak in Heeg. In december lag er alleen nog maar een 20 meter lange balk, die het begin van het vlak moest vormen. Twee maanden later stonden voor- en achterstevan en de beunschotten op hun plaats. In mei werd de laatste gang van het 10 cm dikke vlak gebrand. Daarmee zijn de contouren van dit ruime 20 m lange en 5,5 m brede schip duidelijk zichtbaar geworden. Bouwmeester Pier Piersma is samen met Kees Sars en Martijn Perdijk, die de leiding hebben op de bouwvloer, dan ook tevreden over de voortgang. In juni wordt een begin gemaakt met de deek die de bovenkant van de beun afdekt. Snel daarna zullen de eerste krommers volgen.

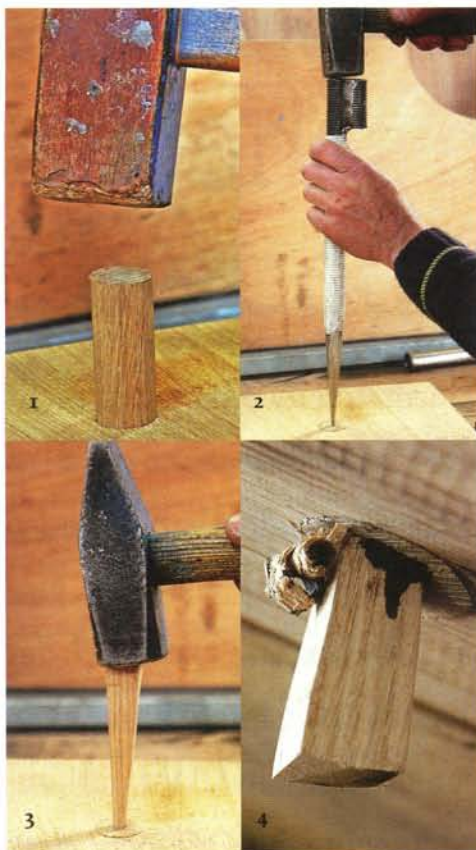

Het hout voor de krommers ligt klaar in Heeg.

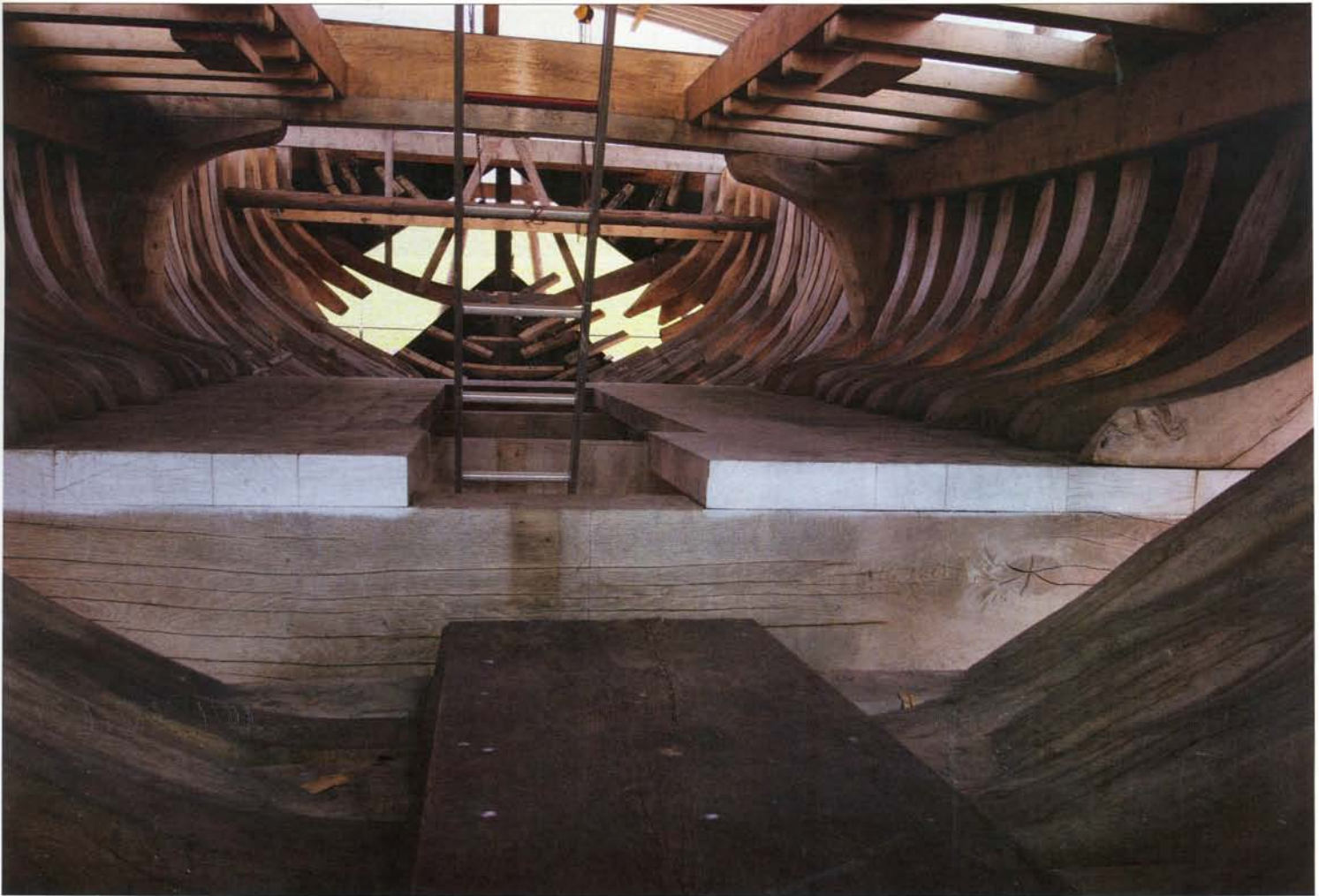
De Wierumer Aek in Paesens-Moddergat is het verst gevorderd. Een groot deel van de huid is gereed, maar er zijn nog voldoende openingen voor een paar sensationele doorkijkjes door het binnenste van het schip. Bouwmeester Garmt Visser is inmiddels druk bezig met de voorbereiding van de volgende fase. Stevige discussies zijn gaande over de aandrijving van de Aek. Historisch werd er alleen gezeild, wat voor motor moet er in en hoe wordt voorkomen dat de originaliteit wordt aangetast? Worden de zeilen van katoen, of zwicht men voor het gemak van hedendaags materiaal? Het moment dat definitieve keuzes moeten worden gemaakt, komt nu snel nabij.

Een groot deel van de huid van de Wierumer Aek is al dicht.

Huid en leggers worden door houten deutels aan elkaar verbonden. In de pen wordt een stalen deutelijzer geslagen, daarin komt een stevige spie die helemaal wordt vastgeslagen. Die verbinding gaat nooit meer los.

Alles aan de Wierumer Aek wordt gemaakt volgens de originele afmetingen.

Aan het houten skûtsje Aebelina wordt weer gewerkt. De komende maanden komen de huidgangen op hun plaats.

In Earnewâld is gedurende de winter niet gebouwd. Vlak voor de winter kwam het vlak van het houten skûtsje *Aebelina* gereed en inmiddels zijn ook hulpspanen voor het aanbrengen van de huid gezet. In Earnewâld wordt nog de traditionele Friese bouwwijze gevolgd. Daarbij wordt eerst de huid gezet en daarna worden de definitieve spanen aangebracht. Inmiddels is bouwmeester Johan Prins met zijn vrijwilligers weer begonnen aan de bouw van dit snelle scheepje van ruim 11 meter. Het origineel, dat in 1861 werd gebouwd door Eeltsje Holtrop van der Zee, won tientallen prijzen en mocht wegens 'buitengewone bekwaamheid' soms niet eens aan de onderling georganiseerde wedstrijden meedoen.

Beelden zeggen meer dan woorden. Alle drie de projecten zijn de hele zomer te bezichtigen. Bovendien bevindt zich bij alle drie een interessant museum waar enthousiaste vrijwilligers het verhaal achter de projecten vertellen. Wie vast een voorproefje wil, kan terecht op:
www.dehelling.nl,
www.fiskersskip-moddergat.nl en
www.houtenskutsje.nl.

DOOR MARIUS JONKHART, FOTO'S: THEO KAMPA, MARIUS JONKHART EN KEES SARS.